

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
2.10.2019
Taltionumero
4479
Diaarinumero
3650/2/18

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 27.6.2018 nro 18/0295/3

Asian aikaisempi käsittely

A on hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulain) mukaisen henkilökohtaisen avun lisätunteja vatsan muotoiluleikkauksen jälkeiselle ajalle.

Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen viranhaltija on 6.2.2017 tekemällään päätöksellä hylännyt A:n hakemuksen.

Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunta on päätöksellään 12.4.2017 (65 §) hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n valituksen Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksestä.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaispalvelulain mukaan 2 §:n mukaan vammaisella henkilöllä tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulain 3 §:n 2 momentin mukaan tämän lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on otettava huomioon asiakkaan yksilöllinen avun tarve.

Vammaispalvelulain 4 §:n 1 momentin mukaan tämän lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Vammaispalvelulain 8 § 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle henkilökohtaista apua, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalvelulain 8 c §:n 1 momentin mukaan henkilökohtaisella avulla tarkoitetaan tässä laissa vaikeavammaisen henkilön välttämätöntä avustamista kotona ja kodin ulkopuolella: 1) päivittäisissä toimissa, 2) työssä ja opiskelussa, 3) harrastuksissa, 4) yhteiskunnallisessa osallistumisessa tai 5) sosiaalisen vuorovaikutuksen ylläpitämisessä. Pykälän 2 momentin mukaan henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vaikeavammaista henkilöä toteuttamaan omia valintojaan 1 momentissa tarkoitettuja toimia suorittaessaan. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vaikeavammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Pykälän 3 momentin mukaan henkilökohtaista apua järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka tarvitsee pitkäaikaisen tai etenevän vamman tai sairauden johdosta välttämättä ja toistuvasti toisen henkilön apua suoriutuakseen 1 momentissa tarkoitetuista toiminnoista eikä avun tarve johdu pääasiassa ikääntymiseen liittyvistä sairauksista ja toimintarajoitteista. Pykälän 4 momentin mukaan henkilökohtaista apua on järjestettävä päivittäisiä toimia, työtä ja opiskelua varten siinä laajuudessa kuin vaikeavammaisen henkilö sitä välttämättä tarvitsee.

Asiakirjoista saadun selvityksen mukaan A:lla on muun muassa Ehlers-Danlosin oireyhtymä, joka on sidekudossairaus. Asiassa on riidatonta, että A on vaikeavammaisen. Hänellä on vammansa perusteella toistaiseksi käytössään henkilökohtaista apua 251 tuntia kuukaudessa. A:lle on tehty vatsan korjausleikkaus 22.2.2017. Epikriisin mukaan A:lla on leikkauksen jälkeen ollut hieman aiempaa suurempi avun tarve. Hän on hakenut henkilökohtaisen avun lisätunteja sairaalajakson jälkeiseen kotonaoloon.

Henkilökohtaisen avun saamisen perusteena on henkilön pitkäaikaisesta tai etenevästä vammasta tai sairaudesta aiheutuva avun tarve. Lisäksi edellytetään, että avun tarve on välttämätöntä ja toistuvaa. Asiassa ei ole edes väitetty, että korjausleikkaus liittyisi A:n perussairauteen. Kyse on siten ollut A:lle suoritetusta hoitotoimenpiteestä johtuneesta tilapäisestä

toimintakyvyn alenemisesta, joka ei ole johtunut A:n vaikeavammaisuudesta. Näin ollen vammaispalvelulain tukimuodot eivät ole soveltuneet avun tarpeeseen eikä sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöstä tämän vuoksi ole syytä muuttaa.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden, lautakunnan ja viranhaltijan päätökset kumotaan ja asia palautetaan kuntaan uudelleen käsiteltäväksi siten, että A:lle myönnetään hänen hakemansa henkilökohtaisen avun lisätunnit.

Vaatimusten tueksi on esitetty muun ohella seuraavaa:

Kunnan ja hallinto-oikeuden mukaan väliaikaisesti lisääntynyt avun tarve ei johdu A:n vaikeavammaisuudesta vaan hoitotoimenpiteen aiheuttamasta normaalista avun tarpeesta. Tällainen tulkinta on rajaava ja vieras vaikeavammaisen henkilön arjen kannalta.

Jos vaikeavammaisen henkilö käy hoitotoimenpiteessä, se vaikuttaa hänen avuntarpeensa kokonaisuuteen, mistä lähtökohdasta hallinto-oikeuden tulee asiaa arvioida. Kyse on siitä, että A:n vaikeavammaisuudesta johtuen ja hoitotoimenpide sekä sen jälkihoito huomioiden A:n avun tarve on väliaikaisesti kasvanut. Sen vuoksi henkilökohtaisen avun lisätunnit ovat A:n yksilöllisen tarpeen mukaisia.

Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunta on antanut selityksen, jossa on vaadittu valituksen hylkäämistä ja esitetty muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeuden päätös on oikea ja hyvin perusteltu. Leikkauksen jälkeen laaditusta lääkärinlausunnosta ei ilmene, että A tarvitsisi lisää apua leikkauksen jälkitilanteeseen eikä myöskään sairaalan työntekijä ole ottanut yhteyttä vammaispalveluun A:n lisäavun tarpeesta.

A ei ole hakemuksessaan perustellut, miksi hän tarvitsee apua lisää ja myös yöaikaan. Leikkauksen jälkeiseen aikaan tarkoitettussa kotihoito-ohjeessa on suositeltu tukivyön tai -liivin käyttöä. Samoin ohjeena on ollut välttää raskasta fyysistä liikuntaa ja raskaiden taakkojen nostelua.

Seinäjoen kaupungin käsityksen mukaan tehty leikkaus ei ole yhteydessä A:n perussairauteen, vaan leikkaus on johtunut siitä, että A on ollut ylipainoinen ja hän on saanut pudotettua painoa, jolloin vatsan alueelle on jäänyt ylimääräistä ihoa, joka ei ole kiinteytynyt.

Mahdolliseen leikkauksen jälkeiseen lisäävun tarpeeseen olisi ollut oikea tapa vastata sosiaalihuoltolain mukaisella kotihoidolla. Henkilökohtainen apu ei ole tarkoitettu tilanteeseen, jossa avun tarve on pääosin hoivaa, hoitoa tai valvontaa.

A on antanut vastaselityksen, jossa on esitetty muun ohella seuraavaa:

A:n on tullut leikkauksen jälkeen välttää raskaita taakkoja ja olla muutenkin rauhallisesti. Vaikeavammaisen henkilön elämässä perusasioihin kuuluvat siirtymiset ja toimet ovat tällaisia raskaita taakkoja, joihin on ensiarvoisen tärkeää saada riittävästi henkilökohtaista apua. Kyse ei ole hoivasta, hoidosta ja valvonnasta vaan normaalista henkilökohtaisesta avusta, jonka välttämätön tarve on väliaikaisesti kohonnut.

Kunta ei ole myöntänyt A:lle hänelle kuuluvaa henkilökohtaista apua juuri silloin, kun hän olisi sitä välttämättä tarvinnut. Kunta ei ole turvannut A:n oikeutta perustuslain mukaiseen välttämättömään huolenpitoon.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Oikeusapu

Oikeustieteen maisteri Jukka Kumpuvuorelle oikeusapulain nojalla maksettava määrä hyväksytään vaatimuksen mukaisena. Tämä määrä jää valtion vahingoksi.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Anne E. Niemi
oikeusneuvos

Janne Aer
oikeusneuvos

Petri Helander
oikeusneuvos

Antti Pekkala (t)
oikeusneuvos

Toomas Kotkas
oikeusneuvos

Johanna Haapala-Mrena
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

Jäljennös

A, maksutta

Vaasan hallinto-oikeus

Seinäjoen sosiaali- ja terveyslautakunta